

VEJLE
AMTS AARBØGER

UDGIVNE AF

VEJLE AMTS HISTORISKE SAMFUND

1927

KØBENHAVN
I KOMMISSION HOS LEHMANN & STAGE
1927

KOLDING KØBSTAD

OG DENS INDBYGGERE VED AAR 1735

MEDDELT VED

CHR. PETRESCH CHRISTENSEN

Idet jeg herved fortsætter Udgivelsen af de „Relationer“, som i Henhold til Frd. ²⁵/₆ 1735 fra Landets forskellige Dele blev indsendt til Regeringen, og hvoraf senest er udgivet Indberetningerne fra Fredericia (nærv. Aarb. 1924 I), skal jeg med Hensyn til Relationerne om Kolding Købstad indskrænke mig til at bemærke følgende: Der foreligger herfra 2 Indberetninger, nemlig en fra Byens Magistrat, dateret Kolding Raadstue d. 12. Aug. 1735, og en fra Kolding Toldkammer, dateret 10. Juli s. A. For at undgaa Gentagelser fremtræder disse 2 Indberetninger her kun som en enkelt, idet Magistratens som den fyldigste er lagt til Grund, — dog med enkelte Udeladelser af ligegyldige Formularer o. l. —, medens Toldkamrets kun er gengivet for 4de Posts Vedkommende, hvor det drejer sig om Byens Ind- og Udførsel, Skibsfart etc., paa hvilke Omraader Magistratens Relation kun giver forholdsvis kortfattede Oplysninger. Iøvrigt henvises til Indledningerne til det tidligere udgivne.

I. Angaaende Byens Tilstand, Beskaffenhed og Produkter.

1. Om *Tilstanden* (se Specifikationen nedenfor).

2. *Beskaffenheden*. Da bestaar alle Indvaanernes Antal af 231 Nr.¹⁾. Er den hele Bys Grund og Biugning ansat i Grundtaxter d. 16. Febr. 1683 for 11167 Rd. 2 Mk. 12 Sk., men deraf er siden 3de Gader og adskillige Huse forfalden, øde og aldrig siden opbyggt. Er ved Byens Jorder Avling og Græsning i Landmaalingen til denne By saa saare lidet, at det udi alt er taxeret for 40 Td. 1 Sk. 2 Alb. 2d. Hk., som nøje dyrkes og er en af Byens bedste Herligheder. Derimod er Næringen særdeles fortrykt, paa den sønder Side lige ind til Colding Port af Haderslef, som baade for Consumption og Told er befriet og tilmed under Forpagtninger overalt i Amtet inddrager al Kroeriet til Haderslef By. Dernæst paa den øster Side fortrydes Colding af Fredericia Fæstning formedelst den er ogsaa ganske fri for Consumption, hvorover Bonden med sine Varer søger slige frie Stæder og posito der tilbage forsyner sig med sit behøvende fra Kiøbstaden 3) af Bønderne med forbiuden Brændevinsbrenden og Bryggen over alt paa Landet, som saa stærk drives, at ogsaa mangfoldig Bondebrændevin her til Byen afsættes, saa Colding By paa alle Sider er hart indklemmt og afskaaren sin Næring og en stor Del af sin Velfærd.

3. *Produkter* er: Den berørte *Avling* som tildels er en maadelig Ophold og Næring for en stor Del Borgere og fattige Daglønnere. *Strandfiskeriet* af ferske Torsk, Sild, Aal, Makrel, Ørreder, Flynder og andre Smaafiske, hver til sine Tider, er Aaret igennem en daglig Ophold og Spise i hver Mands Hus; men den Næring

¹⁾ 0: Familier. — Se nærmere Indbyggerfortegnelsen.

have Strandhuse Fiskere allene, at de hver Dag i Colding sælge og afsætter alle deres Fiske og saaledes lever af Colding By allene. Usigelig Skade, at ikke den Strandhus-Fisker er bleven Colding af Begyndelsen indlemmet, som nu til Byens mærkelig Tiltagelse er vel for sildig og umulig at ske, da ellers lige saa vel i Colding som i Vejle kunde blive en hel Fiskegade til hans kongl. Majts. større Nytte og Byens Forbedring.

Det som ellers her i Byen virkes og føres til Markedet og andre Steder, ere berede Skind, Handsker, Hatte, Skomagerarbeide, røde Potter¹⁾, Limlæder²⁾, Kalkuld³⁾, Miød, Lærred og andet, som arbeides i Byen.

II. Hvorudi Byens Handel, Negotie Handtering og Næring bestaar.

1. Negotie og Handelen.

Da beflitter Kiøbmændene sig paa at forsyne Byen til al Fornødenhed med alt, hvis Borgere, Bønder og andre behøver, og til den Ende vilde gjerne hendte deres Varer fra første Haand, ligesom de nu hente deres største Del Hør og Hamp fra Riga, deres Jern, Tømmer, Lægter, Brædder, Tiære, Fiskevarer og Stenkul fra Norge. Item Furbrænde og Tiære fra Sverrig og Flensborg, Stoersalt, Stenkul, grøn Sæbe, Sukker og The fra Kiøbenhafn, Kramvarer, Specerier, Farvevarer, Malerverer, Vin, Smaasalt, hollandske Tobaksblade, Staal, Glas, Pundlæder⁴⁾, Isenkram og andre

¹⁾ Disse afveg fra de saakaldte »sorte Potter« eller »Jydepotter« dels derved, at de blev gjort paa Drejeskive, dels ved Brændingen, idet Røgen herved fik Lejlighed til at indvirke paa Jydepotterne, hvilket gav dem deres sorte Farve, medens de røde Potter ikke under Brændingen blev udsat for Røgen. Fabrikationen af de røde Potter fandt hovedsagelig Sted i Byerne og skal være af meget tidlig Oprindelse ligesom Tilvirkningen af Jydepotterne, hvilke saa at sige udelukkende blev lavet ude paa Landet.

²⁾ Læderlappen til Limkogning.

³⁾ Uld, der i Garveriet skræbes af Skindene, efter at de har været behandlet med Kalk.

⁴⁾ Meget tykt og stærkt Saalelæder.

Smaakræmmervarer fra Lübeck, Holsten og de Flensborg Markeder. Fra Flensborg føres og, som der fabriqveres: Tagsten, Mursten, Søm, graa Papirer. Herfra udføres igien af Landets Frugter, Rug, Biug, Malt, Gryn, Skind, hiemvoxte Tobaksblade, Miød, Vox, Pennefædere, Hiortetakker og Svinebørster, hvilke sidste 4 Poster have tilforn gaaet mest til Holland, hvorfra er igien bekommet Sukker, The og Specerier.

Fra Haandværkerne her i Byen udføres ogsaa undertiden Hatte, Lærrit, beredde Skind, Liimplæder, Kalkuld; item udfører Borgerne levende Svin, men med Kiød, Flesk, Smør, Tallig og slig fæde Varer er her ingen Afsætning.

2. *Haandtering Næring* bestaar 1) i forskrevne Handel og Negotie, 2) i Byens Avling, 3) at hver Haandværksmand, Vognmand, Skipper og Seilingsmand samt Daglønnere bestræber sig hver med sin Profession og Hænders Arbejde og 4) er det almindeligt, at de fleste iblandt dem alle tillige brygger, brænder og tapper Øl og Brændevin her i Byen men have dermed aldeles ingen Afsætning paa Landet.

III. Om Byen havertiltaget eller aftaget, og hvad dertil kan være Aarsagen.

1. Haver Byens Størrelse aftaget, idet at baade Svietorf, Fruergade, Skolegade, Sviegaden tilligemed flere bekiendte Bygninger er borte. —

Aarsagen: Krigenes, til Fredericia Bebyggelse og Opkomst samt dens Consumptions Befrielse, som handgribelig betager Colding sin Næring paa den Side, ligesom Haderslefs Frihed for Told og Consumption paa den anden Side. Bøndernes Bryggen og Brændevinsbrænden overalt paa Landet.

2. Haver Byen aftaget i Skibe, som i forrige Tider

haver været flere og større, ja participeret i den spanske Handel og kunde da gaa op at ankere og losse ved Broen, i Steden de faa og mindre nu skal ankere og losse $\frac{1}{4}$ Mil ude paa Rehden. Aarsagen holdes for 1), at ligesom Byen aftog, aftog Skibene med, 2) da den bekiendte Harthe Sø, som ligger nu til Rytterkoblers Hø, udbrød, gjorde den iblandt andet den ubodelige Skade, at den stoppede Stranden og Strandmunden med Sand, at nu ofte en Fiskerbaad neppe kan indflyde.

3. Haver Byen aftaget i Middel og Formue, da nu ikke saa rige Folk, som i forrige Tider er her at finde. Aarsagen: 1) Den sidste langvarige Krigs Udtæring, 2) Midlernes Adspredelse ved Dødsfald, i hvis Sted ingen bemidlet sig her nedsætter, og det varer længe med nogen Formue her at samle.

Derimod begynder nu Byens gamle Bygninger at forbedres i dette, at Dhrrer Officerer have kiøbt og til deres Beboelse vel repareret 5 gamle Gaarde. Have Borgerskabet for Officerernes Logementes Skyld repareret og forbedret en Del andre Steder. Har de kongl. civile Betiendte ogsaa vel forbedret een og anden af dem beboede Gaarde. Bestræber Borgerskabet sig meget derhen endog over deres Æyne, at faa een og anden Braque opsat til deres Ryttere for at være dem og den utaaelige Besværing fri i deres egne Huse.

IV. A n g a a e n d e, o m B y e n s V a r e r f ø r e s v e d e g n e e l l e r f r e m m e d e S k i b e . . . (e t c.)

Hvis Varer her til Byen indkommer eller udgaa, bliver i Almindelighed ved Byens egne og ellers undertiden ved andre indenlandske Skibe førte, alene undtagne de smaa Fartøjer eller Baade, $\frac{1}{2}$ à 1 Læst drægtig, som kommer her til Byen i Efteraaret fra Ærø med Rødder, Løg og deslige. Ellers er her til Byen ikkun en

liden maadelig Skibsfart, som mest kommer deraf, at Skiberommene ikke kan komme til Byen paa en Fjerdingmils Distentz og derover, ligesom Skiberommene stikker dybt i Vandet, saa at, naar der enten skal lades eller losses, maa vedkommende med temmelig stor Bekostning føre Varerne med Baade til og fra Skibsborde, ja siden *Harthe Sø*¹⁾ $\frac{1}{4}$ Vejs herfra udbrød og løb i Aaen, er Aaen bleven saa grund og tilstoppet, at en Baad med lave Vande ej kan flyde frem, men desaarsag baade Lossen og Laden tildels maa ofte opsættes og allene i Almindelighed foraarsager nogen Vanskelighed, hvilken Uleilighed ei har været at remedere, eftersom Kiøbmændene ingen Krefter har til at anvende saa stor Bekostning paa at bringe Udsejlingen istand, som til slig Værk udfordres.

De her for Byen befindende Fartøjer bestaa i efterfølgende:

1. En Kreiert, kaldet *Madame Christina*, dregtig 23 Læster, føres af Skipper *Poul Basse*, gaar dermed paa Riga mestendeel baglastet, undtagen undertiden nogle Læster norske Fiskevarer eller Murstene, og tager hjem igien Hør og Hamp. Item til Norge med Kornvahre, Miød og dansk Brændevin samt Hatte og hiemmegiort Lærret etc. og føre tilbage Fiskevarer, Tran, Tiære, Brædder og Lægter, saa og til Kiøbenhavn med Korn og Fædevahre og til Flensborg efter værende Kiømandsgods samt Tagsteen og Mursteen.

2. En Galioth, kaldet *Tobias*, dregtig 15 Læster, føres af Skipper *Knud Andersen*, seiler dermed fornemmelig paa Kiøbenhavn med allehaande Victualier, Mursteene, Flyttegods og Brændevad m. m., fører derfra kun liden Fragt, som fornemmelig bestaar i Stenkul, svensk Salt, Sæbe og Flyttegods etc. Gaar og un-

¹⁾ ∴ den nu udtørrede Grønsø.

dertiden til Norge med Kornvare og fører hiem igien Tømmerlast, Jærn og Tiære eller Fiskevarer. Seiler ogsaa imellem Provintzierne med Flyttegoods og anden Fragt, hvad som er at bekomme.

3. En Galioth, kaldet *Fortuna*, dregtig 13 Læster, føres af Skipper *Hans Thomsen*, farer paa Norge og Kiøbenhavn med Hen- og Hiemfragt paa samme Maade som om næststaaende Galioth er meldt; gaar og til Flensborg, næsten altid baglastet med Kiøbmandsgods.

4. En Jagt, kaldet *Den ringende*¹⁾ *Jacob*, drægtig 7 Læster, føres af Skipper *Søren Andersen*, farer paa Lübeck og Flensborg, og paa Overrejsen nesten altid baglastet undtagen undertiden udfører nogle ubered Kalveskind, Kalkuld, Liim, Læder og Jydepotter etc. Fører derfra hiem igien adskillige Slags Kiøbmandsvarer.

5. Hvad herfra til og fra Landstæderne ind- og udføres, bestaar derudi, at en god Del Humble paa Kahrer fra Holsteen indhentes, som udføres igien til hans Kgl. Majts. privilegerede Stæder og Undersaatter i Holsteen; ubereede Huder; dernæst indføres ogsaa her til Lands fra Holsteen adskillige smaa Partier Kornvarer og en stor Deel i Haderslef, Tundern og Lygom Closter Amter fabriqverede Kniplinger, hvorimod tilbage udføris smaa Partier af Jydepotter, Strømper, bereede Skind, Gedebukke, Søm, Handsker, røget Aal, Helt og anden i Jydland falden tør Fisk.

6. Saa udføres ogsaa her igiennem Toldstedet en stor Deel Øxen fra Jylland til Holsteen men desto værre ei saa mange som i forrige Aaringer, som uforgribelig til de tvende store saakaldede *Klipløv* og *Handved* Markeder i Holsteen saa meget mere uden Told ved utallige

¹⁾ kæmpende.

Practiqver og Medhielpere udpracticeres, hvilke Markeder kunne eragtes som skadelige, som de Holsteener derved tager imellem sig en ringe Pris i Steden, om disse Markeder var afskaffet, de da directe fra Jydland maatte lade hente deres behøvende Øxen og som fremmede, der ei vidste Toldsvigs Passager og Practiqver, fortolde dem, i den Sted, at Proprietairerne nu med Bekostning maa søge Klipløv Marked med deres Øxen for at sælge dem med Forliis.

Heste er ogsaa tilforn udført meget mere end i disse Aaringer, da ganske faa findes til Fortolding.

Hvad Varer her fra Stedet udføres, er nu saa vidt til Lands forklaret at bestaa fornemmelig i Øxen, Heste, Svin, Gedebukke, Huder, Skind, Handsker, Strømper, Fiske og Jydepotter, og til Vands i Rug, Malt, Byg, Miød, Korn, Brændevin, hiemgiort Lærret og Hatter til Norge. Til Kiøbenhavn nogen lidet Kornvahre, saa og Boghvede, Gryn og Rugmel, allehaande Fedevarer af Kiød, Flæsk, Ost, Tallig etc., dog ei i nogen Qvantitet; did henføres ogsaa herfra tyske Humbler, som fra Holsteen paa Kahrer er her indført og fortoldet; dernæst hiemgiort Lærret og andet Tøj m. v. Til Riga føres alene til Baglast enten Mursten eller norske Fiske, til Lybeck og Flensborg undertiden ubered Kalvskind, Liimlæder, Kalkuld og deslige.

Det, som her til Byen fornemmelig indføres, bestaar i Fiskevahre, item Tømmer, Brædder, Lægter, Jærnstænger, Jærnkakkelovne, Tiære, Slibestene og Stenkul fra Norge, fra Kiøbenhavn noget spansk Salt, Stenkul, The, Sukker, Sirup, Vin og Oliesæbe, fra Riga Hør og Hamp, fra Lübeck og Flensborg allehaande Specerier. Vine, lidet Kramvarer og andre allehaande smaa Kiøbmandsgods, saa og Hvede fra Lolland og Kalk fra Gul-land og Sønderborg. Til Lands indføres, som meldt er, Humle, Kramvarer og Kniplinger.

V. Om Fabriqver eller Manufacturer ere eller have været.

Af Fabriqver eller Manufacturer er her til Byen ingen ej heller have været uden for mange Aar siden et Teilværk, der siden Fiendetiden 1659 har været øde og nu formedelst Dyrelse paa Ildebrand besværlig at oprette. Dernæst ser man Tegn af en over Mands Minde forældet Saltkilde, som for sin slette Natur og Bonté maa ventelig være bortfalden og bliver fremdeles øde.

VI. Om Privilegiæ og Monopoliæ.

Dette haver ingen her i Byen uden Musicanten samt tvende Guldsmede og tvende Farvere.

Dernæst er Byens Jorder, matriculeret 70 Td. 1 Skp. 2 Alb. Hartkorn samt 24 af de militære, geistlige og civile Embedsmænd, beboende Gaarde og Huse, befriet for Indqvartering.

VII. Om Societet og Laug....

Societeter er ingen her i Byen, men Laug haver Vognmænd, Bagere, Smede, Skrædere, Skomagere, Snedkere, Hattemagere, Feltberedere . . . . Af Haandværksmænd fattes her en Garver, en Karetmager, en Tømmermand, en Maler, en Hiuler samt Spindere og Webere, som alle behøves og kunde sig ventelig ernære.

VIII. Om Agerdyrkelsen og dens Forbedring.

Da er den her til Byen havende liden Avling ikke tilstrækkelig for Indbyggerne, som der saa hart maa dyrke deres Jord, at noget i 20 Aar og derover gaar aarlig under Ploven og aldrig hviler. En Del Jord bliver nuomstunder til Tobaksplantage anvendt, saa

dersom Deres kgl. Mayt. allernaadigst vilde forunde Borgerskabet noget af Slottens nærmeste Jorder som tilforne i Forpagtning og det fra Rytterhestene kunde overlades, var det Byen meget nødtørftig og tienlig, og som den ene Rytterkobbelt kaldet *Hummelgaardslykke* afskiller just Colding By langt fra al Græsning i *Komarken*, saa alle Byens Kiøer og Heste skal daglig 2de Gange drives samme Kobbelt langs forbi paa en besværlig og lang Stenbro, der tilføjer hele Byen aarlig stor Skade, og det var Rytterhestene, som bliver Nat og Dag bestandig i Koblen, ikke skadelig at faa for samme Kobbelt god Vederlag af Komarkens østre Part, der er i sig selv langt bedre af Boneté end Koblens Jord, saa var det hans kgl. Mayt. ingen Skade men Colding By en stor Naade og Gavn, om bemeldte Rytterkobbelt imod fuldkommen Vederlag disaarsage allernaadigst maatte mageskiftes til Colding Bye.

Foruden forestaaende Poster ere der fornemmelig 2de Ting som gaar i Svang til Byens mærkelige Skade og Fortrydelse. Det 1ste er den bekiendte Bryggen og Brænden, som Bonden overalt continuerer med, saa Colding har ingen Næring, da tvertimod Haderslef By haver sin Velfærd af deres Øl og Brændevinsleverance til Haderslef Amts Bønder.

Til dette at hemme forestilles underdanigst 2de smaa og lette Poster, som kan uden al Vidtløftighed tilføre Kiøbstederne den Næring, som de kgl. Forordninger sigter til, og med det samme forbedre hans Mayts. Consumptioner: Det første er dette, om hver Kiøbstad maatte tildeles sine visse Sogner, som de skulle forsyne med Øl og Brændevin, det 2det er dette, at Bønderne uden Attest fra samme Borgerskab, at de deres Trolovelses, Bryllups, Barsels, og Begravelsesøl og Brændevin efter Forordningen taget have, ej maa nyde Præ-

stens Embede, under lige Straf som angaaende Copulationssedler i Consumptionsforordningen er allernaadigst befalet. Maatte disse 2de Ting allernaadigst accorderes, saa varrede¹⁾ og forsynede nok hver Kiøbstad sine Sogner, og derved faar da baade deres kgl. Mayt. og Kiøbstedet hver sin Rettighed, og med det samme kommer Bønderne i et ædrueligere og sparsommeligere Levnit, til deris egen Gavn og Bæste, i Steden for den nu i de fleste Bønders Huse heromkring i Syng gaaende Brændevinsbrænden, som de endogsaa opfylder Colding By med, foruden deris Drik og Ødselhed i hver Bondekro.

Det 2det er den mærkelig Landprang og Forprang af Vin, fransk Brændevin, Salt, Tobak og andre Varer, som holdes i Haderslef Amt lige ind til Colding. Derisom dette ikke ved særdeles kgl. Befaling og ved Haderslef Amts høje Øvrighed bliver afskaffet, besviges Deris kgl. Mayt. daglig sin Toldrettighed og Colding By betages sin Næring. ....

Specifikation

paa alle Colding Bys Indvaanere og Borgerskab af alle Stænder.

1. CLASSE.

I. DE MILITAIRE.

Nr. 1. Hr. Generalmajor *Schaffalitzki de Muckadell*²⁾ beboer sin købte Eiendomsgaard.

¹⁾ c: tage Vare paa (varetage .... Interesser).

²⁾ Henrik Bernhard S. d. M. var født ⁹/₅ 1681 i Strassburg og tilhørte en gammel mährisk Adelsslægt. Kom i Chr. V.s Tid til Danmark som Page hos en württembergsk Fyrste, blev i Aaret 1700 Fændrik ved Livregiment- Dragonerne og forblev derefter i dansk Tjeneste, i hvilken han efterhaanden avancerede til de højeste Poster (1732 Generalmajor, 1739 Generalløjtenant). Han blev afskediget 1749 og døde i Næstved den ²¹/₁₁ 1751. Han var g. m. Ulrica Elisabeth v. Heinen (f. 1699, † 1750). Deres ældste Søn, Albrecht Christopher, oprettede 1784 Grevskabet Muckadell paa Fyn.

2. Hr. Major *Walterstorph*¹⁾ beboer sin kjøbte Eiendoms-
gaard.
3. Hr. Ritmester *Hollenberg*²⁾ beboer sin kjøbte Eiendoms-
gaard.
4. Hr. Ritmester *Lütichau* kjøbt 2de Gaarde og en Eng,
kaldet Lamhaven.

2. C L A S S E

DE GEISTLIGE.

1. Sognepræsten, Prousten, Magister *Leeh*³⁾, beboer en fri
Gaard af Kirkens Eiendom, som Kirken holder vedlige, til-
lige en Toft, Kirken tilhørende, bruger ingen Avl uden den
samme til sine Kiør.
2. Hr. Rector *Ørsted*⁴⁾ beboer en fri Gaard af Kirkens Eien-
dom, som Kirken holder vedlige, bruger ingen Avling.
3. Trende Hørere⁵⁾, logerer paa den nyopbygte latinske
Skole⁶⁾ paa Kirkens Bekostning.

¹⁾ Lorentz Walterstorff, S. a. Major Casper W. og Hustru Anna Christine Teen. Laa 1710 i Brabant som Seclt. ved 2. sjæll. nation. Rytterregim., gjorde derefter Tjeneste ved forskellige Regimenter. Han blev Premierlt. 1711, Ritmester 1713, karakt. Major 1725, Major 1734 og karakt. Oberstlt. 1737. 1745 blev han afskediget og døde i Kolding d. 21/5 1759. Han var gift med Marie Jacobsdatter Schof (f. 1682, † 14/6 1773 i Kolding). Af hans 6 Børn døde de 2 som smaa, medens de øvrige, nemlig Frederik Carl, Caspar Lorentz, Christian og Carl Ludvig blev Officerer.

²⁾ Henrich Hohlenberg, blev Løjtnant 5/10 1710, gjorde 1713 Tjeneste som saadan i 1. fynske Rytterregiment, blev 5/6 1718 Kaptajnløjtnant, 14/10 1719 Ritmester og afskediget 17/7 1739, umiddelbart før sin Død (begr. 21/7 i Kolding). Han ægtede d. 21/8 1719 i Føvling Marie Elisabeth de Traupaud, D. a. Oberst Poul de T. og Christine v. d. Decken, f. 2/1 1696 i Presburg, † 27/1 1777.

³⁾ Laurits Leeh, f. i Odense 1664, S. a. Handelsmand Christen L. og Hustru Gunild Fochsdatter With. Stud. fra Odense 1684, Magister 1698, Præst i Kolding 1699, blev 1704 gift med Ellen Kirstine Nielsdatter Randulf (f. 1664), hvis Fader blev Biskop i Bergen, og som tidligere havde været gift med Søren Glud, Præst ved Bergens Domkirke. Efter hendes Død 1732 giftede han sig med Ellen Kirstine Frederiksdatter Lehmeier, D. af nedennævnte Kapellan, og som senere ægtede Løjtnant Joachim Brochdorff. L. L. døde d. 10/6 1746.

⁴⁾ Jacob Ørsted, f. 1697 i Ærøskjøbing, S. a. Præsten Søren Jacobsen Ø., Stud. fra Slagelse, blev 1718 philosophiæ baccalourens, 1726 Rektor i Kolding, fratraadte 1769, † 1771 i Kolding.

⁵⁾ Formentlig Jørgen Claudi Kastrup, der blev Hører 1729 og 1738 Præst til Stepping og Frørup, Hans Antonius Holm, som en Tid var Vikar for Thomas Müller under dennes Alderdom og Svaghed, samt — muligvis Mathias Bakke.

⁶⁾ Indviet den 20/8 1732; den bestod da af 10 grundmurede Fag i et Stokværk med dobbelt Kvist, hvori de 3 Hørere havde deres Værelser. (Se Hoffm. Fund. IV, S. 685.)

4. Forrige Hørere, Hr. *Thomas Müller*¹⁾, beboer sin egen Gaard.

5. Capelanen, Mag. *Leehmejer*²⁾, har Almind Annexkald, beboer sin indkøbte Eiendomsgaard, Markjord, 2de Enge Kiøbstædjorder og en liden Toft, holder derpaa Avling.

6. Hospitalspræsten Hr. *Rubeck Lucoppidan*³⁾ beboer sin pantsatte Eiendomsgaard, holder ingen Avling.

KIRKENS TIENERE.

1. Degnen *Wilhelm Wisbeck*, er ogsaa Klokker, har en liden fri Vaaning af Kirkens, men beboer sin indkøbt Eiendomsgaard, eier noget kiøbt England, holder ingen Avling.

2. Organisten, *Peter Wittendorph*⁴⁾, har en liden fri Vaaning af Kirkens og ingen anden Gaard, holder ingen Avling.

3. C L A S S E

KUNDELIG CIVILE BEFALINGSMÆND.

AMTSBETIENTE.

1. Sal. Hr. Etatsraad og Amtmand *von Jessens Enkefrue*⁵⁾ beboer hendes Gaard her i Byen, ingen Avling.

2. Hr. Cammerraad og forrige Amtsforvalter *Thomas Folsach*⁶⁾, beboer sin egen Gaard.

¹⁾ Thomas Jensen Müller, der 1703 blev Hører ved 1°, senere ved 2° Lektie. ^{29/10} 1719 gift med Marie Louise Svendsdatter. († 1759.)

²⁾ Frederik Christian L., f. 1677 i Kolding, S. a. Husfoged paa Koldinghus, Johan L. Stud. fra Kolding 1698, Kand. 1702, Hører i Kolding 1703, Kapellan smstds. 1708, Mag. 1710, Præst i Stubbekjøbing 1746 og i Veggerløse 1748, † ^{29/11} 1751. Han var gift med Hedevig Sophie Mouritzen, der var født paa Samsø og døde 1769. (Jfr. iøvrigt I. Barfod: Den falsterske Gejstlighed Historie S. 271 ff.)

³⁾ F. ^{3/2} 1690, S. a. Mag. Mogens Jensen L., Sognepræst til Skjerninge og Hundstrup, og Hustru Apollonia Madsdatter Nyborg. Stud. fra Herlufsholm 1705, Kand. 1714, Præst ved Kolding Hosp. 1730, resid. Kapellan i Kolding 1746, † ^{29/11} 1750. Han var gift med Johanne Margrethe Christensdatter Teilmann (f. 1691, † 1768), D. a. C. Nielsen T. til Bjergbygaard og Hustru Anna Elisabeth Hachmann.

⁴⁾ Peter (Peiter) W. blev den ^{29/10} 1737 i Kolding gift med Mette Kirstine Pedersdatter, med hvem han fik flere Børn, deriblandt Sønerne Peiter Andreas, Berent Peter, Frederik og Laurits, af hvilke den førstnævnte blev Slotskantor paa Frederiksborg, den sidste Kateket, Kordegn og Klokker i Kolding.

⁵⁾ Charlotte Sophie Magdalene, f. v. Woyda, D. a. den tidligere Amtmand over Koldinghus Amt, Ludvig Ernst v. W. og Hustru Magdalene Sybille v. Klenow. Hun ægtede den ^{27/1} 1727 Kammerjunker Johan v. Jessen, der s. A. blev hendes Faders Efterfølger i Embedet, som han beklædte til sin Død den ^{4/6} 1733.

⁶⁾ Blev 1722 Amtsforvalter for Koldinghus Amt efter tidligere at have været Fourageforvalter, ^{10/12} 1727 gift med Catharine Marie Edelberg. ^{7/1} afskediget efter Ansøgning i Naade.

3. Hr. Krigsraad og Regimentsskriver *Hachsen*¹⁾, beboer sin Gaard, kiøbt 2de Markjorder og 3 Enge, holder god Avling.
4. Hr. Amtsforvalter *Roed*²⁾, bebor sin Gaard, ingen Avling.
5. Hr. Husfoged *Hans Svendsen*³⁾, beboer sin egen Gaard, har ingen Avling.
6. Slotsgartnermester *Jockum Saltou*⁴⁾, beboer sin egen Gaard, haver 3de Tofter og holder Avling.
7. Hospitalsforstander *Christopher Luchd*⁵⁾, boer i Hospitalet, men har selv en anden Gaard i Byen, har 2de Tofter, ligger til Hospitalet, som han bruger.

TOLDBETIENDTE.

1. Hr. Tolder *Anders Rachlow*⁶⁾, beboer sin egen Gaard, har en Toft og holder Avling.
2. Hr. Controlleur *Jens Riis*⁷⁾, er anført som Borgemester.
3. Vadstedrider⁸⁾ *Gabriel Kruuse*, beboer sin liden pantsatte Hus, ingen Avling.
4. Vadstedrider *Hans Knudsen*, beboer sin pantsatte Gaard, ingen Avling.
5. Vadstedrider *Niels Becker*, sidder til Huse, ingen Avling.
6. Portner *Peder Frost*, boer i hs. Majts. Posthus, har selv en anden Gaard, en Toft og 1 Markjord, holder Avling og nogen Næring med Øl og Brændevin.

¹⁾ Søren H. var Regimentsskriver allerede 1710, boede en Tid paa Vran-derup Hovgaard, men døde i Kolding 1736 (begravet ^{21/6}). Hans Enke døde smtds. 1745.

²⁾ Christoffer R., der den ^{7/1} 1735 blev Amtsforvalter over Koldinghus Amt og ^{29/4} 1745 virkelig Kancelliraad, døde 1756 og blev den ^{28/3} begravet i Kolding Kirke, hvor der findes et Gravmæle over ham og hans Hustru, Anne Cathrine Arvesdatter, hvem han ægtede den ^{20/10} 1726. (Se Fyhn: Efterr. om Kolding Købstad S. 70 f.)

³⁾ Var Husfoged paa Koldinghus fra 1720 til sin Død 1739. Hans Hustru Helene Cathrine Lindenvist, med hvem han blev gift den ^{9/5} 1707 i Kolding, var Oldfrue paa Slottet 1739.

⁴⁾ Var Ejer af Gaarden Østergade Nr. 17 (M. Nr. 357).

⁵⁾ Var Hospitalsforstander fra 1718 til sin Død 1746 (begravet ^{22/4}).

⁶⁾ Var en Tid Husfoged paa Koldinghus, 1725—57 Tolder i Kolding, begravet i Kolding Kirkes Kor.

⁷⁾ F. ^{16/4} 1691, † ^{12/8} 1779, var tillige Borgmester og Postmester. Han var gift med Johanne Arvedsdatter Kongelff (f. 1681, † 1759). En Mindesten over dem findes i Kolding Kirke. (Se nærmere: Eliassen: 2 Koldingborgmestre — nærv. Aarbo 1911).

⁸⁾ Bereden Betjent ved et Vadested, kaldes ogsaa »Vadrider«.

BYENS BETJENDTE

1. Borgmester *Jens Riis*¹⁾ er tillige Postmester og Toldkontrollør, beboer sin egen Gaard, har en Markjord, en Toft og 2de Enge, holder liden Avling men ingen borgerlig Næring.

2. Raadmand *Morten Juhl*²⁾, er tillige Kiøbmand, beboer sin egen Gaard og haver en anden Bygaard og 2de Leivaaninger, haver en hel Toft og 2de halve Tofte samt 4 Enge, holder god Avling.

3. Raadmand *Baltzer Bahnsen*³⁾, er tillige By- og Raadstueskriver, beboer sin egen Gaard, haver 2de Tofte og 1½ Ager samt en Skovhauge, holder Avling.

4. Forrige Raadmand *Ebbe Leeh*⁴⁾, er tillige Hamborgerherbergerer, beboer sin pantsatte Gaard, haver 1 Markjord og lejer mere Jord, holder Avling.

5. Viceraadmand *Daniel Michelsen*⁵⁾, er tillige Købmand beboer sin egen Gaard, har en liden Toft, ingen Avling.

6. Byfoged *Christen Grundahl*⁶⁾, soldt sin Gaard, sidder til Leje, har ingen Jord eller Avling.

7. Apotheker *von der Hardt*⁷⁾ beboer sin pantsatte Gaard, har ingen Avling.

¹⁾ Se Toldbetjent Nr. 2.

²⁾ Morten Hansen Juhl var Raadmand fra 1728 til sin Død 1749. Han ægtede den ^{29/10} 1729 Else Cathrine Flye (begravet ^{29/4} 1751). Han er muligvis Søn af den Jagtbetjent, Hans Pedersen J., der nævnes i Eliassen: Hist. Strejftog etc. S. 20.

³⁾ Boede i Kolding 1718, da han søgte og fik By- og Raadstueskriverembedet, og anfører i Ansøgningen, at dette »liden Støcke Brød« kunde være til stor Hjælp for ham og hans fattige gamle Moder, som boede der i Byen. 1734 blev han tillige Raadmand, men fik 1748 en Successor til sit Skriverembede. Aaret efter døde han (begravet ^{21/6}). Han blev d. ^{7/7} 1733 gift med Elisabeth Magdalene Svendsdatter.

⁴⁾ Ebbe Christensen Leeh var Raadmand fra ^{3/1} 1721 til sin Død 1746, begravet ^{22/1}. Blev den ^{24/6} 1705 gift med Kristine Jensdatter Werling.

⁵⁾ Viceraadmand ^{16/3} 1735, Legatstifter, † 1759, begravet i Kolding Kirkes Kor. Gift med Kirsten Pedersdatter, Datter af Konsumtionsforv. i Kolding Peder Laugesen (Fyhn: Kolding etc. S. 72).

⁶⁾ Byfoged i Kolding 1722—41. Havde forinden »udi sidste Orlog« tjent i Flaaden som Skibsskriver. G. 1. ^{1/6} 1725 med Agathe Møller († 1731). G. 2. ^{14/10} 1732 med Johanne Margrethe Pedersdatter. Blev 1741 Byfoged i Vejle samt Herredsfoged i Nørvang-Tørrild Herreder, hvilket Embede han beklædte til 1755, da han muligvis er død.

⁷⁾ Richardt v. d. H. var Ejer af Løveapotheket 1710—44. Han var født 1679 og af en gammel holstensk Familie, som oprindeligt skal have været adelig. Han var gift med Catharina Elisabeth Schuling. 1744 solgte han Apotheket til Christian Cornelius Eilschow; samme Aar døde han.

8. Chirurgus *Lambert Engvarij*¹⁾ beboer sit eget Hus, har ingen Avling eller borgerlig Næring.
9. Vejer og Maaler Monsr. *Wissing*²⁾ beboer sin pantsatte Gaard, uden Avling.

KIØB- OG HANDELSMÆND

1. Raadmand *Morten Juhl*, Nr. 2 iblandt Byens kgl. Betiendte, handler med adskillige smaa Kramvarer og andet Kiøbmandsgods.

2. Viceraadmand *Daniel Mickelsen*, Nr. 5 iblandt Byens kgl. Betiendte, handler med adskillig Smaakramvarer og andet Kiøbmandsgods.

3. *Hans Høxbroe*³⁾, beboer sin egen Gaard og haver en Eng, lejer mere Jord og holder Avling, handler med adskillige Kramvarer og andet Kiøbmandsgods i god Tilstand.

4. *Hans Michelsen Flye*⁴⁾, beboer sin egen Gaard, haver 2de Lejevaaninger og en Markjord, holder Avling og handler med adskillig Smaakram og andet Kiøbmandsgods; haver ogsaa Tobaksspinderi. I god Tilstand.

5. *Hans Michel Danielsen*⁵⁾, beboer sin egen Gaard haver 2de Tofte, 2de Enge og en halv Markjord, holder Avling, handler med adskilligt Smaakram og andet Kiøbmandsgods. I god Tilstand.

6. *Jørgen Haar*⁶⁾ beboer sin Gaard, haver en Lejeboe en Markjord og 2de Enge, holder Avling, er i Vognmandslauget, handler med ganske faa Kramvarer og lidet andet Kiøbmandsgods. — Ikkun maadelig Tilstand.

7. *Anders Østrup*, beboer sin egen Gaard, har ingen anden Jord eller Avling, holder saare faa Kiøbmandsvarer. I nogenledes Tilstand.

8. *Johan Adolph Müller*⁷⁾, beboer sin egen Gaard, haver en Eng og handler med Vin og Aquaviter. I god Tilstand.

¹⁾ Lambert Friederich E., † 1754 (begravet ^{28/6}). Hans Eftermand, Alex. Henrik Flock blev den ^{9/12} 1757 i Kolding gift med Kirstine Margr. Engvarij, der formentlig var hans Datter.

²⁾ Jonas Jensen W., f. 1706, ^{19/10} 1733 gift med Margrethe Louise Saltou, † ^{1/4} 1775.

³⁾ F. 1700. ^{21/1} 1730 gift med Anne Cathrine Michelsdatter (f. 1708). De døde begge 1738, han begravedes ^{14/7}, hun ^{14/8}.

⁴⁾ F. 1709, † 1748 (begravet ^{28/6}).

⁵⁾ Blev 1742 Raadmand og var 1769 »characteriseret Borgemester«.

⁶⁾ F. 1699, † 1752 (begravet ^{28/6}).

⁷⁾ ^{20/10} 1730 gift med Zidsel Cathrine Michelsdatter.

4. C L A S S E

PRIVILEGEREDE

1. Farverenken *Dorthea Johanne*, er tillige det stemplede Papiers Forhandler, beboer hendes egen Gaard, har aparte 4 Lejevaaninger, een Toft og 2de Markjorder, som hun lejer bort, og holder ingen Avling. — Haver kgl. allernaadigst Privilegio paa at være Farver allene her i Byen af d. 15de Aug. 1711. Er formuendes.

2. Farver *Jacob Nielsen*, beboer sin egen Gaard og en Lejevaaning, har 3de Agere, men ingen anden Avling. Haver kgl. allern. Bevilling at være tillige med Farver her i Byen efter Copie Confirmation d. 30. April 1731. — Nærer sig vel.

3. Musicant *Hendrick Sondergelt*, beboer sin pantsatte Gaard, har et Lejevaaning, holder ingen Avling. Har kgl. allern. Privilegia at være allene Musicant her i Byen og i visse tildelte Sogne paa Landet efter allernaadigste Confirmation af d. 2. Marti 1731. — Er fattig.

4. Guldsmed *Niels Gertsen*, sidder i Leiegaarden tilhører en Mand i Apenrade, har ingen Avling. Haver kgl. allern. Privilegio at være allene Guldsmed i Kolding dat. 21. Januarii 1713 men uden Confirmation. Er forarmet.

5. Guldsmed *Jens Buck*¹⁾ beboer sin egen Gaard, har ingen Avling. Haver kgl. allern. Bevilling at være tilligemed Guldsmed i Colding dat. 12. April 1732. — Ikun ringe Tilstand.

5. C L A S S E

SKIPPERE OG BAADSMÆND

1. *Hans Thomsen*, beboer sin egen Gaard, eier $\frac{3}{8}$ Part i sin førende Galioth 13 Læster, farer her fra Byen paa Flensborg, Lübeck, Kiøbenhavn og Norge. Uden Avling. Ikkun maadelig Tilstand.

2. *Poul Basse* beboer sin pantsatte Hus, har $1\frac{1}{16}$ Delen i sin førende Krejert Madme Kirstine 23 Læster. Seiler her fra Byen paa Riga, Norge, Lübeck, Flensborg, Sverrig. Uden Avling. Er fattig.

3. *Mads Tomsen*, har Del i Jagten, seiler fra Middelfart paa .... (in blanco). Beboer et lidet Hus uden Avling. I fattig Tilstand.

---

¹⁾ † 1741 (begravet $1\frac{1}{2}$), 46 Aar gl.

4. *Søren Andersen* beboer sin egen Gaard har $\frac{1}{8}$ Part i Jagten St. Jacob. Seiler her fra Byen paa Lübeck og Flensborg. Uden Avling. I maadelig Tilstand.

5. *Knud Andersen*, beboer sin pantsatte Gaard, har Part i sin førende Galioth, Robias. Seiler her fra Byen paa Norge og Kiøbenhavn. Fattig.

BAADSMÆND

1. *Jørgen Jensen*, beboer sit pantsatte Hus, har ingen Fartøj, ingen Avling. Af ringe Tilstand.

2. *Christen Jensen*, forrige Skipper, beboer et pantsat Hus, har ingen Fartøj, ingen Avling. Ringe Tilstand.

3. *Niels Andersen*, forrige Skipper, beboer sit eget Hus. Uden Avling. Ikkun maadelig Tilstand.

4. *Niels Tombsen*, forrige Skipper, mistet Skib og Gods, beboer et pantsat Hus. Uden Avling. Ren forarmet.

5. *Lars Poulsen*, beboer et forfalden pantsat Hus, har ingen Fartøj, ingen Avling. Ganske fattig.

6. *Henning Hansen*, beboer sin egen Gaard har ingen Fartøj, ingen Avling. Ringe Tilstand.

6. C L A S S E

HAANDVÆRKSMESTERE

1. Skomagerlauget.

1. *Niels Andersen Bøgvad*, ejer sin iboende Gaard og er uden Avling. I ringe Tilstand.

2. *Thomas Matthiesen*, en gammel vanfør Mand (iøvrigt som Nr. 1).

3. *Niels Erichsen*, maadelig Tilstand (iøvrigt som Nr. 1).

4. *Lorentz Nielsen Tydsk* beboer sit Eiendomshus. Ingen Avling. Ringe Tilstand.

5. *Niels Nielsen Tydsk* den yngre beboer sit pantsatte Hus (iøvrigt som Nr. 4).

6. *Christen Jensen Loncken*, i Lejehus, ganske fattig.

7. *Hans Hansen Skomager* (som Nr. 3).

8. *Jens Ollesen* (som Nr. 4).

9. *Peder Jensen Loncken* (som Nr. 3).

10. *Johannes Jensen*, beboer sit pantsatte Hus, uden Avling. Ringe Tilstand.

11. *Palle Christensen* (som Nr. 10).
12. *Søren Christensen Kieldked*, beboer sin pantsatte Gaard, ingen Avling. I temmelig Tilstand.
13. *Peder Nielsen Sylling* beboer sit pantsatte Hus, uden Avling. Ganske fattig.
14. *Christopher Pedersen* (som Nr. 10).
15. *Poul Lauritsen*, boer i Leievaaning, uden Avling. Ren forarmet.
16. *Hans Jensen* (som Nr. 13).
17. *Niels Jørgensen* (som Nr. 15).
18. *Johan Pedersen Fønboe* (som Nr. 1).
19. *Peder Amidsbøll*, beboer sit pantsatte Hus, uden Avling, men holder Blegdam. Fattig.
20. *Hendrik Jørgensen*, beboer sit eget Hus, af maadelig Tilstand.
21. *Baltzer Eliassen*, beboer et pantsat Hus, uden Avling, fattig.
22. *Jørgen Jensen*, beboer sit lidet Hus, har ingen Avling, af temmelig ringe Tilstand.
23. *Knud Lodwigen* (som Nr. 21).
24. *Jacob Jørgensen* beboer et lidet forfalden Hus som er pantsat, uden Avling, ganske forarmet.
25. *Mathias Gieskesen*, har en liden Toft (iøvrigt som Nr. 20).
26. *Laurits Jensen*, ringe Tilstand (iøvrigt som Nr. 12).
27. *Andreas Jørgensen Corthugar¹⁾*, arbejder ved en Me-ster, uden Hus og Avling, forarmet.
28. *Niels Nielsen Tydskes Enke* (som Nr. 22).

Snedkerlauget.

1. *Christen Christensen*, beboer sin egen Gaard, uden Avling, ikkun ringe Tilstand.
2. *Hans Pedersen* beboer sin pantsatte Gaard, haver liden Avling, maadelig Tilstand.
3. *Christopher Jepsen*, lejer en liden Vaaning, uden Avling, maadelig Tilstand.
4. *Niels Nielsen*, beboer et pantsat Hus, uden Avling i ringe Tilstand.
5. *Niels Nielsen*, beboer et lidet Hus, uden Avling i ringe Tilstand.

---

¹⁾ Kortegarde = Vagthus, her vel et Kendingsnavn.

6. *Jens Hansen*, beboer sit eget Hus, uden Avling, i ringe Tilstand.

Smedelaug et.

1. *Niels Bærrentsen Kleinsmed*, beboer sin egen Hus, uden Avling, gammel og fattig.

2. *Niels Jensen Kleinsmed*, beboer sin pantsatte Hus, er uden Avling, men hans Kone væver, fattig.

3. *Johan Daniel Sadelkou*, beboer et pantsat Hus, uden Avling, af fattig Tilstand.

4. *Jep Mickelsen*, Grovsmed, beboer sin egen Gaard holder liden eller ingen Avling, i god Tilstand.

5. *Johan Jepsen Knorborg*, Grovsmed, (som Nr. 3).

6. *Andreas Ernst*, Spormager (som Nr. 3).

7. *Jens Sørensen*, Spormager, beboer sit eget Hus, er uden Avling, i nogenledes Tilstand.

8. *Jens Lambertsen*, Bøsmager, af ringe Tilstand (iøvrigt som Nr. 1).

Feldberedere.

1. *Laurits Nielsen*, beboer sin egen Gaard, ikkun maadelig Tilstand.

2. *Gotfried Reiseler*, beboer sin egen pantsatte Gaard, uden Avling, af ringe Tilstand.

3. *Jens Andersen Holdt*, beboer en brøstfældig pantsat Gaard, ingen Avling, i fattig Tilstand.

4. *Søren Lorrentsen*, beboer en gammel pansat Gaard, uden Avling, i Fattigdom.

5. *Peder Uttendahl*¹⁾, sidder til Huse hos sin Moder i en gammel brøstfældig Gaard, som er pantsat, ingen Avling.

Rugbrødbagere.

1. *Anne Woerbasses*, beboer en gammel behefted Sted, ingen Avling, ikkuns Fattigdom.

2. *Espen Hansen*, iblant Vognmændene Nr. 3, bager ogsaa Rugbrød.

3. *Peder Christensen*, iblant Vognmændene Nr. 1.

4. *Giertrud Andersdatter*, beboer en gammel pantsat Sted, ingen Avling, fattig.

5. *Laurits Christensen* (bl. Vognmændene Nr. 11).

6. *Peder Pedersen* (bl. Vognmændene Nr. 14).

¹⁾ Peder Hansen U., 4/8 1739 gift med Anne Hansdatter († 1742), † 1748.

7. *Laurits Frost* (bl. Vognmændene Nr. 15).
8. *Giertrud Hiillers* (som Nr. 4).

Hvedebrødbagere.

1. *Niels Sørensen* beboer en pantsat Gaard, ingen Avling, i slet Tilstand.
2. *Anders Mickelsen*, beboer et lidet Hus, som er pantsat, ingen Avling, fattig.
3. *Niels Jensen*, beboer sin egen Hus, ingen Avling, af ringe Tilstand.
4. *Christian Jensen*, maadelig Tilstand (iøvr. som Nr. 1).
5. *Hendrik Mejer*, beboer sin egen iboende Gaard, ingen Avling, i god Tilstand.
6. *Lorents Clausen*, beboer en gammel stor brøstfældig Gaard, holder Avling paa leiet Jord, behielper sig godt endnu.
7. *Sarra, sal. Lars Bordes*, beboer sin egen iboende Gaard og en Eiendomstoff, holder derpaa Avling, i god Tilstand.

Handskemagerlauget.

1. *Jep Hansen*, beboer sit eget Hus og en Engtoft, ingen Avling, i god Tilstand.
2. *Jens Jørgensen*, beboer sit eget Hus, uden Avling, ikkun temmelig Tilstand.
3. *Jørgen Jensen*, beboer sit gammel pantsat Hus, ingen Avling, fattig.

Skræderlauget.

1. *Hans Knudsen Riiber* (som foregaaende).
2. *Søren Pedersen*, beboer sit eget Hus, uden Avling, ikkun maadelig Tilstand.
3. *Johan Pettersen*, sidder til Leie, ugift, behielper sig.
4. *Anders Andresen* (som Nr. 2).
5. *Niels Madsen Krabbe*, beboer sin egen Gaard, som er pantsat, ingen Avling, af maadelig Tilstand.
6. *Diderik Buss*, beboer et gammel faldefærdig og pantsat Hus, uden Avling, forarmet.
7. *Ifver Frandsen* (som Nr. 1).
8. *Jep Christensen* (som Nr. 2).
9. *Mickel Hansen* (som Nr. 1).
10. *Jens Jensen*, sidder i Leievaaning, ringe Tilstand.
11. *Sal. Peder Skræders Enke* (som Nr. 5).

V o g n m a n d s L a u g e t.

1 *Hendrik Rafn*¹⁾, Consumptionsforpagter, beboer sin egen Gaard, haver 2 Markjorder, en Toft, 3de Agere i Husmands-toft og en Eng, bruger Avling, klarer sig god.

2. *Jørgen Haar*, som er anført ibl. Kiøbmændene Nr. 6.

3. *Espen Hansen*, Rugbrødsbager, beboer sin egen brøst-fældige Gaard og haver en Leieboe, 5½ Ager, holder Avling, i maadelig Tilstand.

4. *Hans Hermansden*, Slagter, beboer sin pantsatte Gaard, har et Markjord og en Ager samt 4 Enge, holder derpaa Avling, er fattig.

5. *Lauritz Christensen Paabye*, beboer sin egen Gaard, haver en Toft, 2 Markjorder, holder Avling, i god Tilstand.

6. *Peder Barsballe*, beboer en Leiegaard, holder liden Avling paa noget leiet Jord, forarmet.

7. *Hans Nissen*, beboer sin egen Gaard, har 2 Markjorder, holder derpaa Avling, i maadelig Tilstand.

8. *Peder Christensen*, Rugbrødsbager, har 1 Markjord (iøvr. som Nr. 7).

9. *Jep Christensen*, beboer et Hus, som er pantsat, og haver en liden Toft, hvorpaa han bruger Avling, ganske fattig.

10. *Niels Nielsen*, er tillige Hummelfører, beboer sin egen Gaard, haver 2 Markjorder og holder derpaa Avling, af god Tilstand.

11. *Lauritz Christensen*, Rugbrødsbager, beboer et Hus, som er pantsat, har ingen Jord, men leier lidet, hvorpaa han holder Avling, fattig.

12. *Jens Christensen*, er tillige Postrytter (iøvr. som Nr. 8).

13. *Hans Iversens Enke* og 2de Sønner, beboer deres egen Gaard, har 2de Markjorder og 2 Enge, bruger Avling, i god Tilstand.

14. *Peder Pedersen*, Rugbrødsbager, beboer sit eget Hus (iøvr. som Nr. 8).

15. *Lauritz Eriksen Frost*, Rugbrødsbager (som Nr. 11).

16. *Jens Staffensen*, beboer en gammel pantsat Hus og ½ Markjord, som er pantsat, holder Avling, fattig.

T ø m m e r m æ n d.

1. *Iver Giermandsen og Søn*, sidder i et lidet Bo, ingen Avling, fattige.

¹⁾ F. i Kolding 1684, S. a. Johan R.

2. *Christen Nielsen* har en liden Bo, som er pantsat, ingen Avling, ganske forarmet.

Murmestere.

1. *Jørgen Madsen*, beboer sin egen Gaard, har ingen Jord, ingen Avling, af maadelig god Tilstand.

2. *Johan Bimps*, sidder i Leiebo, ingen Avling, ganske fattig.

3. *Christen Christensen* (som Nr. 2).

4. *Hans Jørgen*, beboer en gammel forfalden pantsat Hus uden Avling, fattig.

5. *Ellias Pettersen* (som Nr. 2).

6. *Peter Christian Murmester*, ved Slottet, beboer et pantsat Hus (iøvvr. som Nr. 4).

Pottemagere.

1. *Claus Clausen*, beboer sin egen Gaard og eien en Engtoft og et Markjord, bruger ingen Avling, er ret formuendes.

2. *Hendrik Lauritzen* (som Murm. Nr. 4).

Sadelmagere.

1. *Christian Hansen* (som Murm. Nr. 2).

2. *Anders Tomsen*, beboer sit eget Hus, uden Avling, ikkun maadelig Tilstand.

Hattemagere.

1. *Niels Iversen*, beboer sin egen Gaard, eier 2de Boer til Leie og et Markjord, bruger Avling, staar sig godt.

2. *Christen Pedersen*, beboer et pantsat Hus, ingen Avling, fattig.

Bødkere.

1. *Niels Pedersen*, beboer sin pantsatte Gaard, har ingen Jorder, af ringe Tilstand.

2. *Hieronimus Larsen*, beboer et pantsat Hus, som er brøstfældigt, ganske fattig, ingen Avling.

3. *Knud Jørgensen*, sidder til Leie, ingen Avling, ganske fattig.

Glarmestre.

1. *Marcus Christian*, beboer et gammel forfalden pantsat Bo, leier Avling til 2de Heste, fattig.

2. *Nicolaj Gottfried* (som Bødkere Nr. 3.).

Reb sla a er.

1. *Giørt Pedersen*, beboer et pantsat Hus uden Avling, ganske fattig.
2. *Erich Hansen*, Pantsvend¹⁾, beboer sin egen opbygte Gaard, eier 1½ Toft, holder derpaa Avling, er vel formuendes.
3. *Niels Hansen* Pandtsvend, eier sin egen Gaard, 1 Markjord og en Toft, bruger Avling, er vel formuendes.

K a a b e r s m e d e n.

Johan Christian, beboer en gammel pantsat Hus, ingen Avling, ganske fattig.

R o k d r e j e r e.

1. *Knud Pedersen*, beboer sin egen Gaard, ingen Avling, i god Tilstand.
2. *Søren Frideriksen*, beboer sit eget Hus, eier et Markjord, bruger ingen Avling, af maadelig Tilstand.

Ø l - o g B r æ n d e v i n s t a p p e r e

ere i Almindelighed de fleste, saavel Kiøbmænd som Forrmænd, Haandværksmænd og andre Borgere, men i Særdeleshed ere:

1. *Hans Jensen Rendmester*²⁾, beboer sit pantsatte Hus haver Markjord, bruger ingen Avling, fattig.
2. *Christian Svallenberg*, beboer sin egen Gaard, ingen Jord, ingen Avling, af maadelig Tilstand.
3. *Johan Graf*, beboer et pantsat Hus uden Avling, fattig.
4. *Hans Nielsen Kudsk*, beboer en pantsat Gaard, ingen Avling, af ringe Tilstand.
5. *Salig Peder Jensen Hattemagers Enke*, beboer sin egen Gaard, og 4 smaa Boder, ingen Avling, i god Tilstand.

S l a g t e r e.

1. *Hans Hermansen*, iblandt Vognmændene Nr. 4 anført.
2. *Christen Neitz* beboer en pantsat Gaard uden Avling, ganske fattig.
3. *Johan Nyemejer*, bebor sin pantsatte brøstfældig Gaard, lejer Avling til 2de Hæste, af ringe Tilstand.

N o t l e r e.

1. *Peder Jensen*, beboer sit eget Hus uden Avling, af ringe Tilstand.

¹⁾ En Pantsvend er en Betjent, som bruges ved Udpantning. Her er Ordet maaske et Tilnavn.

²⁾ Rendemester = Rendelægger o: En Mand, der lægger Vandrendør, laver Anlæg af Vandledning.

Danske Skoleholder Sr. *Johannes Harboe*¹⁾ beboer sin pantsatte Gaard, af ringe Tilstand.

Consumptionsforpagter Sr. *Christian Jensen* beboer sin egen Gaard, eier 2 Enge og $\frac{1}{2}$ Toft, i god Tilstand.

Lauritz Mahler, beboer et pantsat Hus, ingen Avling, fattig.
Johan Kandstøber, (som foreg.).

Lorentz Bogbinder, beboer sit eget Hus, ingen Avling, i god Tilstand.

Christian Postrytter beboer sit pantsatte Hus, ingen Avling, af ringe Tilstand.

*Christian Andresen Skæverdeker*²⁾ ved Coldinghus Slot, beboer sit pantsatte Hus, ingen Avling, af ringe Tilstand.

D a g l ø n n e r e.

1. *Peder Nielsen*, er tillige Noter, beboer sit eget Hus, har ingen Avling, ikun maadelig Tilstand.

2. *Hans Hansen Bonde*, i et pantsat forfalden Hus, uden Avling, forarmet.

3. *Jesper Blegmand*³⁾, sidder paa Blegdammen til Leie, har ingen Avling, ganske fattig.

4. *Jørgen Bindrup* sidder udi et pantsat Hus ingen Avling, forarmed.

5. *Christen Hansen* (som Nr. 4).

6. *Jacob Wiit* (som Nr. 4).

7. *Thomas Thomsen* (som Nr. 5).

8. *Christen Wogenmand*, sidder til Leie, ingen Avling, ganske fattig.

9. *Hans Tonsen* (som Nr. 4).

10. *Peder Dillef*, beboer et pantsat gl. forfalden Hus, ingen Avling, fattig.

11. *Hans Iversen Eltang* (som Nr. 4).

12. *Peder Christensen Eistrup* (som Nr. 4).

13. *Baltzer Richlev* (som Nr. 8).

14. *Jens Christensen* (som Nr. 4).

15. *Lauritz Jensen Heldt* (som Nr. 4).

16. *Tobias Haupt* (som Nr. 8).

17. *Edvalt Murmester* (som Nr. 8).

18. *Christopher Kalckslaaer* (som Nr. 8).

19. *Johan Monrattus* (som Nr. 8).

¹⁾ Kom 1725 fra den kgl. Skole i Egtved til Kolding, hvor han forblev til sin Død $\frac{1}{2}$ 1753.

²⁾ ∴: Skiferdækker.

³⁾ Blegemand ∴: en Mand, som lever af at blege Tøj.

20. *Blaamejer* (som Nr. 8).
21. *Albert* (som Nr. 8).
22. *Ancker Nielsen* (som Nr. 8).
23. *Peder Iversen* (som Nr. 8).
24. *Christen Sørensen* (som Nr. 4).
25. Forrige Postrytter *Johan* (nu Nr. 4).
26. *Peder Thranum* (som Nr. 4).
27. *Anders Jensen*, beboer et pantsat forfalden Hus, uden Avling, ganske forarmet.

ENKER

1. Præsteenken *Madame Sytkom¹⁾*, beboer sit eget Hus, ingen Avling, i god Tilstand.
2. Afgangen Raadmand *Raffs Enke²⁾*, beboer en gammel stor brøstfældig Gaard, ingen Avling, fattig.
3. Sal. Birkedommer *Thomas Ebbesens Enke³⁾* har en liden Eng og 4 smaa Leieboder og sidder selv til Leje, uden Avling, har det ostindiske Sucker i Commission.⁴⁾
4. *Dorthe*, sal. Veimester *Niels Lauesens Enke* beboer sin egen Gaard, har 4 smaa Boder og en liden Eng.
5. Afgangen Organist *Hans Caspers Enke*, beboer et pantsat forfalden Hus, uden Avling, ganske fattig.
6. *Jens Jørgensens Enke*, beboer et lidet Hus uden Avling, fattig.
7. *Bertel Hendricksens Enke*, bebor et lidet pantsat Hus uden Avling, fattig.
8. *Niels Pedersen Snedkers Enke* (som Nr. 7).
9. *Madz Bærrentsens Enke* i et faldefærdigt Hus og ingen Avling, forarmed.
10. *Peder Udsens Enke*, beboer sin egen Gaard uden Avling, ringe Tilstand.
11. *Jørgen Frandsens Enke* (som Nr. 9).
12. *Jørgen Skæverdeckers Enke* (som Nr. 6).
13. *Rasmus Sadelmagers Enke* (som Nr. 6).

¹⁾ Johanne Margrethe Holmsted, 1714 gift med Henrik S., der var Sognepræst til Harte og Bramdrup fra 1714 til sin Død 1730.

²⁾ Enke efter Mathias R., † 1721.

³⁾ Anne Amalie, f. 1697, D. a. Herredsfoged i Andst-Slaugs Herred Bertel Pedersen og Hustru Hedevig Christina i Amhede. ^{14/6} 1716 i Egtved g. 1. m. nævnte T. E., der var Herredsfoged i nævnte Herreder samt Birkedommer i Koldinghus Birk fra 1715 til sin Død 1733, g. 2. den ^{11/6} 1739 m. Peder Kristoffersen Rützw, Kapellan til Skanderup-Stilling, † 1753 (begravet ^{20/2} i Skanderborg).